

Når båden skal på land: Undgå skader i stativet

Det er vigtigt, at båden står godt i sit vinterstativ, fordi der ellers er risiko for buler og delaminering af skrogets sandwichkonstruktion. Her giver vi gode råd til bådens overvintring.

TEKST & FOTO HENRIK HANSEN



Det stiller ekstra krav til bådstativet, hvis man lader masten blive stående på båden, når den står på land. Her står båden i et solidt og forsvarligt stabelt stativ, der er standardstativ på flere havne.



Her er et eksempel på et godt traditionelt bådstativ, der kan foldes sammen. Støtterne kan justeres til båden og er godt afstivet både langs skibs og tværskibs.

Sæsonen er definitivt forbi, og når båden kommer på land og sættes i stativ eller på bukke, gælder det om at sætte den forsvarligt, så den hverken vælter i en vinterstorm eller får varige skader på skroget.

”Når båden tages op med kranen, skal man sørge for, at den hænger lige. Det er mest sikkert, fordi den ikke kan skride, og så ved man, at bådens tyngdepunkt er lige under krogen”, fortæller den kendte bådebygger og bådkonstruktør Peter Bjørn Olsen, der i tidens løb har håndteret hundredvis af både på sit værft i Stubbekøbing.

Der findes både, som eksempelvis X-yachts, der har indbygget centerløft i bådens tyngdepunkt, hvor det er forholdsvis enkelt at placere båden rigtigt.

Nyere både har i dag manualer, hvor der oftest er anvisninger på, hvor båden skal løftes med kran, og det er normalt også de bedste

steder at støtte båden i stativet. Nogle både har også markeringer ved rælingen, hvor man skal placere løftestropperne.

Kølen skal bære vægten

Mange både kan tåle at stå med hele deres vægt på kølen alene, men der findes også moderne både med tidens flade bund og store volumen i agterskibet, hvor skroget kan synke lidt, hvis båden kun støtter på kølen.

”Når vi tager både på land, så plejer vi at lande bådene – sætte dem af på kølen, mens vi stadig holder ca. 2/3 af vægten med kranen, mens vi sætter støtterne til”, forklarer Peter Bjørn Olsen.

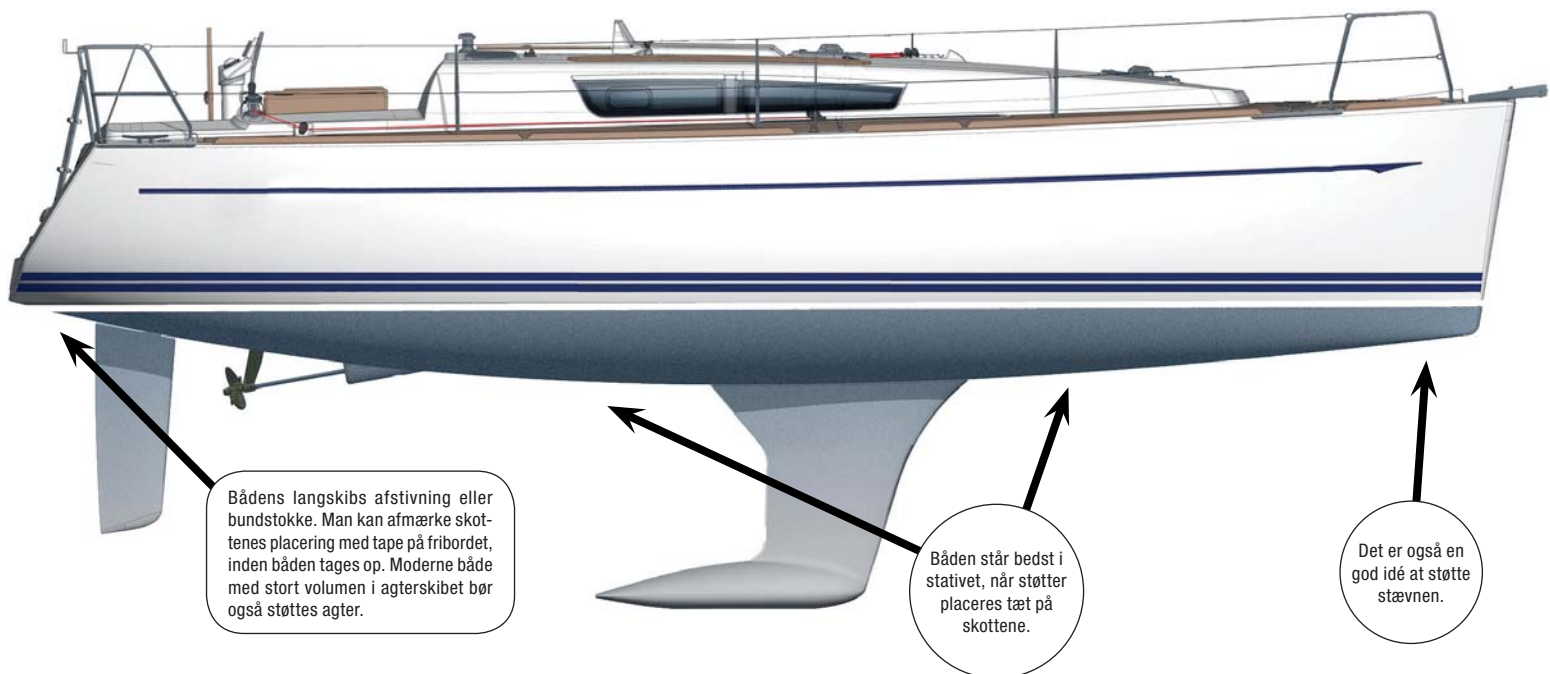
”Det er vigtigt at være påpasselig, for støtterne skal kun lige støtte båden. Kølen skal tage ca. 90 % af vægten og støtterne kun 10 %.



Denne båd står helt korrekt i et ældre stativ, der er godt afstivet med langs skibs kryds og skrå tværstivere. Stativets støtter er korrekt vinklet ind mod båden, og de støtter fint på bådens bælg.



Denne båd står fint i et udmærket stativ, og den bliver støttet rigtigt, men klodslaget under kølen er principielt for højt.



Bådens langskibs afstivning eller bundstokke. Man kan afmærke skotternes placering med tape på fribordet, inden båden tages op. Moderne både med stort volumen i agterskibet bør også støttes agter.

Båden står bedst i stativet, når støtter placeres tæt på skottene.

Det er også en god idé at støtte stævnen.



Der findes særlige støttepunkter til havnens nye standardstativer, så de også kan benyttes af mindre både som her.



Dette solide universalstativ bliver standard på flere og flere havne. Det har den fordel, at det kan stables effektivt.

Båden placeres så langt fremme i stativet, at tyngdepunktet er lidt foran midten af stativet. Således agterskibet støttes bedst muligt af stativet. Båden skal også stå så lavt som muligt i stativet – helst med kun et enkelt klodslag under kølen”, mener Peter Bjørn Olsen og fortsætter: ”Samtidig bør båden afstives yderligere under hæk og stævn, men det er vigtigst at støtte under hækken. Jeg har set nyere både fra anerkendte værfter, hvor hækken synker lidt ned over kølen, hvis den ikke bliver støttet”.

Peter Bjørn Olsen forklarer, at båden har bedst af, at støtterne placeres så tæt ved skotter og anden afstivning som muligt. Hvis man bruger bukke, så er det en god idé at binde dem sammen. Det skal bare være foroven og aldrig forneden, fordi bukke så kan vælte væk fra båden i stormvejr.

Anbefaler at tage masten af

Peter Bjørn Olsen er ikke tilhænger af, at man lader masten stå på båden vinteren over, men mener, at det er bedst at afrigge båden, så mast og rig kan tjekkes og vedligeholdes ordentligt. Han erkender dog, at der er bådejere, der foretrækker at lade masten blive stående.

”Når båden står med masten på, så mener jeg, at man altid bør støtte stævn og hæk med ekstra X-støtter. Det ”låser” båden, og risikoen for, at båden drejer rundt i et almindeligt bådstativ, bliver mindre. Man må aldrig bruge bukke, når båden står på land med mast. Den skal stå i et solidt og helst tungt stativ”.

Det er især vigtigt, at båden støttes, hvor skroget er stærkest, ellers risikerer man, at skroget bliver blødere og blødere, når båden står med masten på år efter år.



Her står båden fint i stativet, og hækken er støttet på enkel vis. Det er dog bedre med en støtte, der støtter over et lidt større areal.



Især mange lidt ældre både står på udmærkede selvbyggede træstativer. Her står støtterne effektivt lige på skroget, men man skal være opmærksom på, at støtterne aldrig kommer længere ned end dette. Vinklen mellem støtte og bund må aldrig være større under støtten end over støtten. Det er vigtigt.

Stativet skal være forsvarligt

Der er ikke specielle forsikringsmæssige krav til bådens stativ eller bukke, når den står på land om vinteren med eller uden mast. Stativet skal bare være forsvarligt dimensioneret til bådens størrelse.

Codan kræver, at stativet er godkendt af havnen, mens eksempelvis **Topdanmark** forventer, at de enkelte havne og havnefogeder tager deres ansvar alvorligt og ikke tager både på land, der ikke har forsvarlige stativer eller bukke.

”Vi dækker også både, der står på land med masten på, men vi gjorde det først fra for tre år siden. Kravet er bare, at stativet et godt, stærkt og stabilt og passer til bådens størrelse”, fortæller Svend Holmbo, Topdanmark, der selv er aktiv bådejer, og fortsætter:

”Nu leverer flere og flere havne bedre og bedre stativer. I Rungsted og Vejle har de f.eks. rigtig gode stativer. Der er selvfølgelig en risiko ved at beholde masten på, men der sker også rigtig mange skader, når masten skal af og på. Jeg oplever, at det kan gå galt selv for sejlere, der har haft båd i mange år”.

”Det dog skal det være et minimum, at man hvert forår sender en mand i masten og kontrollerer indfæstningerne. Man

kan desværre ikke kontrollere terminalerne inde i masten, men man skal se efter ethvert tegn på mulige revnedannelser. Man bør også for sin egen skyld give hele riggen et ordentligt tjek”, mener Svend Holmbo.

Pantaenius dækker også både, der lader masten stå, når båden er på land, men ellers er det altid en god idé at tjekke sin forsikringspolice.

”Hvis en båd vælter på land, uden det blæser særlig meget, så har båden ikke stået forsvarligt, og så er det bådejerens ansvar og ansvarsforsikringen, der skal dække skaderne. Det gælder uanset, om masten står på båden eller ej”, forklarer Svend Holmbo og fortsætter:

”Hvis det stormer, og en båd vælter og ødelægger andre både, så er det de enkelte bådes kaskoforsikring, der skal dække skaderne”.



Foto: Søren Overup.